

Tekst jednolity

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8,
35-016 Rzeszów

Rzeszów, dnia 3 grudnia 2009r.

LRZ- 41108-01-08
I/08/008

Pan
Bartosz Gruszecki

p.o. Naczelnika
Urzędu Celnego w Przemyślu

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Urzędzie Celnym w Przemyślu kontrolę w zakresie *prawidłowości działań w latach 2005- 2007 służby celnej przy wprowadzaniu przez kolejowe przejście graniczne w Medyce- Żurawicy importowanych z Ukrainy wyrobów zawierających w swym składzie skażony alkohol etylowy*.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 stycznia 2009r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Naczelnikowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu Celnego w Przemyślu w zakresie działań służby celnej w latach 2005-2007 przy wprowadzaniu na obszar celny Wspólnoty Europejskiej przez kolejowe przejście graniczne w Medyce - Żurawicy importowanych z Ukrainy wyrobów zawierających w swym składzie skażony alkohol etylowy, w tym w szczególności w zakresie dokonywania wymiaru i poboru podatku akcyzowego i cła.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działalność ta, stwarzała możliwość wystąpienia zjawisk korupcyjnych oraz mogła spowodować uszczuplenie dochodów budżetu państwa w kwocie 2.720.313.760 zł.

W kontroli ustalono, że w latach 2005-2007 w Urzędzie Celnym w Przemysłu dokonano łącznie 453 zgłoszeń celnych do kodu CN 3820 00 00 - środki zapobiegające zamarzaniu i płyny przeciwołdzeniowe zawierające w swym składzie alkohol etylowy - zwane potocznie płynami do spryskiwaczy szyb samochodowych i środkami przeciwołdzeniowymi. W przypadku tych zgłoszeń w ukraińskich dokumentach eksportowych towarowi temu nadany był kod CN 2207.

Spośród łącznej liczby zgłoszeń celnych płynów do spryskiwaczy i środków przeciwołdzeniowych: 60 zgłoszeń dokonano w 2005r., 170 - w 2006r. i 214 - w 2007r.

Wielkość zgłoszonego w latach 2005 - 2007 towaru zaklasyfikowanego do kodu CN 3820 00 00 jako środki zapobiegające zamarzaniu i płyny przeciwołdzeniowe wynosiła łącznie 40.977,6 ton, w tym 5.553,7 ton w 2005r., 15.953,7 ton w 2006r. (wzrost o 187,3 %), oraz 19.470,2 ton w 2007r. (wzrost o 22 %).

W kontroli ustalono, że zgłaszany do kodu CN 3820 00 00 towar dostarczany był z Ukrainy w cysternach kolejowych przez kolejowe przejście graniczne Medyka - Żurawica do 7 polskich importerów w 2005r., 23 importerów w 2006r. oraz 27 importerów w 2007r. Przedstawicielami importerów tego towaru były agencje celne: 4 w 2005 r. i 2007 r. oraz 5 w 2006 r.

W kontroli ustalono, że w latach 2005 – 2007 w Urzędzie Celnym w Przemysłu nie było zgłoszeń celnych o objęcie procedurą dopuszczenia do obrotu towarów klasyfikowanych do kodu taryfy celnej CN 2207 20 00 - alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe o dowolnej mocy, skażone.

Sprowadzany z Ukrainy pod postacią spirytusu alkohol etylowy skażony, klasyfikowany przez ukraińskiego eksportera do pozycji CN 2207, deklarowany był w dokumentach SAD przez importerów lub reprezentujące je agencje celne, iż jest to koncentrat lub płyn przeciwołdzeniowy czy środek zapobiegający zamarzaniu klasyfikowany do kodu CN 3820 00 00.

Przeklasyfikowanie alkoholu etylowego skażonego o kodzie CN 2207 do kodu CN 3820 00 00 następowało po dokonaniu przez Laboratorium Celne Izby Celnej w Przemysłu (lub inne laboratorium) badania próbek tego towaru.

W wydanej opinii laboratorium podawało, że towar o składzie: alkohol etylowy (94-96 %), środek powierzchniowo – czynny oraz skaźnik (środek skażający) o nazwie benzoesan denatonium (w ilości powyżej 0,3 g/dm³) - *może być kwalifikowany do kodu CN 3820 00 00.*

Przeklasyfikowanie to następowało na podstawie wniosku agencji celnej działającej na zlecenie importera w oparciu o przepis art. 42 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny, który stanowi, iż – *po przedstawieniu organom celnym towary mogą, za zgodą tych organów, zostać poddane rewizji lub mogą zostać pobrane próbki, w celu nadania tym towarom przeznaczenia celnego.* O zgodę na badania laboratoryjne występowały agencje celne przez sporządzeniem zgłoszenia celnego, kiedy towar objęty był zgłoszeniem celnym.

Pozytywnej weryfikacji zgłoszeń celnych, w których podawano import płynu do spryskiwaczy szyb samochodowych, a nie alkoholu etylowego skażonego, dokonywano na podstawie adnotacji zawartych w sprawozdaniach z badań próbek towaru, że zdaniem laboratorium towar ten może być klasyfikowany do kodu CN 3820 00 00 oraz na podstawie wytycznych i poleceń kierownictwa Urzędu Celnego w Przemysłu i Izby Celnej w Przemysłu.

W związku z ww. *opinią laboratorium* organ celny kwalifikował ten wyrób do kodu CN 3820 00 00 uzasadniając, iż *podstawą do ustalenia prawidłowej wysokości m.in. należności celno – podatkowych z tytułu przewozu towarów jest ustalenie stanu faktycznego towaru i wyrób ten odnosi się do pozycji 24 tabeli stawek akcyzy, określającej wyroby nie wymienione w pozycji od 1 do 23, z wyłączeniem ciężkich olejów opałowych, przeznaczonych na cele opałowe, dla których stosuje się zerową stawkę akcyzy – zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie obniżenia stawek podatku akcyzowego (Dz. U. Nr 87, poz. 825 ze zm.)*.

W kontroli ustalono, że zgłoszone do kodu CN 3820 00 00 w latach 2005 – 2007 środki zapobiegające zamarzaniu i płyny przeciwołodzeniowe posiadały następujący skład: alkohol etylowy o mocy objętościowej powyżej 80 %, skażalnik – benzoesan denatonium (Bitrex) w ilości powyżej 0,3 g/hl czystego etanolu, środek powierzchniowo – czynny (Rokafenol lub DC10 syntanol) i woda.

Wszystkie ww. zgłoszenia celne towaru zaklasyfikowanego do kodu CN 3820 00 00 zweryfikowane zostały przez Urząd Celny w Przemyślu na podstawie opinii z badań laboratoryjnych wskazujących na możliwość klasyfikacji towaru do kodu CN 3820 00 00, dokonując tym samym wprowadzenia towaru do obrotu handlowego na obszarze Unii Europejskiej.

Opinie z badań laboratoryjnych stanowiące podstawę pozytywnie zweryfikowanych zgłoszeń celnych towaru do kodu CN 3820 00 00 zawierały jedynie stwierdzenie - o możliwości zaklasyfikowania towaru do kodu CN 3820 00 00. Tymczasem dokumenty ukraińskie handlowo - celne wskazywały, że dostarczonym towarem był skażony alkohol etylowy klasyfikowany do CN 2207 20 00.

Towar ten klasyfikowany był przez stronę ukraińską, zgodnie z ukraińską taryfą celną (Ukraińska Klasyfikacja Towarów Międzynarodowej Działalności Gospodarczej) do kodu CN 2207 *Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu 80 % lub większej; alkohol etylowy i pozostałe destylaty alkoholowe oraz napoje alkoholowe, otrzymane w wyniku destylacji, skażone, o dowolnej mocy i dopiero przy dopuszczaniu do obrotu na terenie Polski po dokonaniu badań laboratoryjnych dokonywano zmiany jego klasyfikacji na kod CN 3820 00 00.*

Kod CN 2207 wyszczególniany był na fakturze wystawionej przez producenta, na formularzu FORM A, dokumentach przewozowych, kontraktach oraz świadectwach jakości wystawionych przez Państwowy Departament Żywności Ministerstwa Polityki Agrarnej Ukrainy (spirytus etylowy denaturowany marki A, surowiec wyjściowy melasa).

Stosownie do przepisów zawartych w § 28 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004r. w sprawie *szczegółowych wymogów, jakie powinno spełniać zgłoszenie celne* (Dz. U. Nr 94, poz. 902) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 maja 2005r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie *szczegółowych wymogów jakie powinny spełniać zgłoszenia celne* (Dz. U. Nr 83, poz. 720), zwane *rozporządzeniami MF w sprawie szczegółowych wymogów jakie powinny spełniać zgłoszenia celne*, nie uwzględniane ukraińskie dokumenty handlowo - celne miały dowodowe znaczenie przy zgłoszeniach celnych o objęciu towaru procedurą dopuszczenia do obrotu tak co do potwierdzania nazwy towaru, jak i jego składu surowcowo – chemicznego.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli w toku dokonywania zgłoszeń celnych towaru zaklasyfikowanego przez eksportera do kodu taryfowego CN 2207 /alkohol etylowy skażony/, a następnie dopuszczania przez Urząd Celny w Przemysłu do obrotu tego towaru pod kodem CN 3820 00 00 wyłącznie na podstawie wniosku z opinii laboratorium naruszono art. 122 i art. 187 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa* (j. t. Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60).

Zgodnie z przepisem art. 122 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa* (j. t. Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60) w toku postępowania organy podatkowe podejmują wszelkie niezbędne działania w celu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy w postępowaniu podatkowym, zaś zgodnie z postanowieniem art. 187 ust. 1 tej ustawy organ podatkowy jest obowiązany zebrać i w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli organ celny dopuszczając do obrotu importowany z Ukrainy towar powinien brać pod uwagę wyniki badań laboratoryjnych oraz dane zawarte w innych dokumentach.

W kontroli ustalono, że zgodnie z obowiązującą w Urzędzie Celnym w Przemysłu w latach 2005-2007 praktyką w zakresie realizacji procedury dopuszczania do obrotu sprowadzanego z Ukrainy alkoholu etylowego skażonego, organ celny dokonując przeklasyfikowania importowanego z Ukrainy alkoholu etylowego skażonego Bitrexem kierował się obecnością w tym towarze środka powierzchniowo – czynnego i zdaniem organu celnego jego obecność w cieczy powodowała, iż taki towar można było zakwalifikować do kodu CN 3820 00 00.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli organy celne przy dopuszczaniu do obrotu deklarowanego przez importerów lub reprezentujących ich agencji celnych towaru o składzie: alkohol etylowy (powyżej 80 %), skażalnik – Bitrex, środek powierzchniowo – czynny i woda - powinny klasyfikować ten towar do pozycji CN 220720 00 - *Alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone*, ponieważ towar ten zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie uregulowaniami stanowi - *wyrób alkoholowy zmieszany z substancjami, które czynią go niezdadnym do spożycia, ale nie przeszkadzają w użyciu go do celów przemysłowych, w różnych krajach stosowane są różne skażalniki, zgodnie z ustawodawstwem krajowym*.

W kontroli ustalono, że z dniem 1 stycznia 1996 r. Rzeczpospolita Polska przystąpiła do Międzynarodowej Konwencji w sprawie Zharmonizowanego systemu oznaczania i kodowania towarów (Konwencja z dnia 14 czerwca 1983 r. sporządzona w Brukseli - opublikowana w Dz. U. z 1997 r. Nr 11, poz. 62).

Zgodnie z niniejszą Konwencją ustanowiono Komitet Systemu Zharmonizowanego, składający się z przedstawicieli umawiających się stron, który wykonuje między innymi następujące funkcje:

- przygotowuje noty wyjaśniające, opinie klasyfikacyjne lub inne informacje mające charakter doradczy, jak poradniki do interpretacji Systemu Zharmonizowanego,
- przygotowuje zalecenia dla zabezpieczenia jednolitości interpretacji Systemu Zharmonizowanego,
- gromadzi i rozpowszechnia informacje dotyczące stosowania Systemu Zharmonizowanego.

Wśród decyzji podjętych na 21 sesji Komitet Systemu Zharmonizowanego (HSC) w marcu 1998 r. podjęto między innymi decyzję dotyczącą klasyfikacji produktów do pozycji 3820 HS (CN). Zgodnie z tą decyzją produktem klasyfikowanym do pozycji 3820 HS jest – *Koncentrat niezamarzającego płynu, przeznaczony do odmrażania i/lub mycia szyb samochodowych (po rozcieńczeniu wodą demineralizowaną), zawierający głównie alkohol etylowy (83,6 %), i wodę, zmieszane z małymi ilościami środka powierzchniowo czynnego (0,5 %), ketonu metylowoetylowego (0,18 %), środka barwiącego (0,001 %), oraz w zależności od receptury, glikolu monoetylenowego (1,1 %).*

Z kolei według opinii klasyfikacyjnej podjętej na 22 sesji Komitetu Systemu Zharmonizowanego w 1998 r. towar o pozycji 3820 stanowi – skoncentrowany płyn niezamarzający zawierający głównie alkohol etylowy i wodę z domieszką niewielkiej ilości anionowego czynnika aktywnego powierzchniowo, metyloetyloketonu, środka koloryzującego oraz, zależnie od formułowania, glikolu monoetylenowego; płyn jest przeznaczony dla odmrażania szyb, lub dla ich czyszczenia po rozcieńczeniu wodą zdemineralizowaną.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie wyjaśnień do Taryfy celnej (M.P. z 2006 r. Nr 86, poz. 880) – Noty wyjaśniające Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów – towar o kodzie 3820 stanowi – koncentrat płynu zapobiegającego zamarzaniu, składający się głównie z alkoholu etylowego i wody, zmieszanych z niewielkimi ilościami anionowego środka powierzchniowo czynnego, ketonu metylowo-etylowego, substancji barwiącej i, w zależności od formuły, glikolu monoetylenowego; płyn jest przeznaczony dla odmrażania przednich szyb samochodowych lub, po rozcieńczeniu wodą, do ich mycia.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie wyjaśnień do Taryfy celnej (M.P. z 2006 r. Nr 86, poz. 880) – Noty wyjaśniające Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów – towar o kodzie CN 220720 00 Alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone są wyrobami alkoholowymi zmieszanymi z substancjami, które czynią je niezdatnymi do spożycia, ale nie przeszkadzają użyciu ich do celów przemysłowych. W różnych krajach stosowane są różne skażalniki, zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli z treści ww. decyzji HSC oraz Opinii Klasyfikacyjnych jednoznacznie wynika, iż obecność tylko środka powierzchniowo czynnego w mieszaninie alkoholu etylowego i wody nie wystarcza na zaklasyfikowanie takiej mieszaniny do kodu CN 3820 00 00.

Przeciwnie, analiza przedmiotowych decyzji i Opinii prowadzi do wniosku, że HSC i Rada Współpracy Celnej za towar klasyfikowany do kodu CN 3820 00 00 uznaje tylko takie towary, które zawierają w swoim składzie wszystkie wymienione w decyzji i Opinii składniki (z wyjątkiem glikolu monoetylenowego, który może występować lub nie w zależności od zastosowanej receptury).

Aby dany produkt mógł zostać zaklasyfikowany do kodu CN 3820 00 00, powinien zawierać w swoim składzie alkohol etylowy, wodę, środek powierzchniowo czynny, keton metylowo-etylowy oraz substancję barwiącą.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak któregokolwiek z wymienionych powyżej składników w danym towarze uniemożliwia zaklasyfikowanie tego towaru do kodu CN 3820 00 00 na podstawie wskazanych powyżej decyzji i Opinii, a właściwą

klasyfikacją ww. towaru jest kod CN 2207 20 00 - Alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu Celnego w Przemyśle przy wprowadzaniu przez kolejowe przejście graniczne w Medyce - Żurawicy importowanych z Ukrainy wyrobów zawierających w swym składzie skażony alkohol etylowy, w tym negatywnie ocenia wypełnianie zadań przez naczelnika urzędu celnego w zakresie dokonywania wymiaru i poboru należności celnych i podatku akcyzowego, zważywszy również na nieprawidłowości przy pobieraniu próbek w celu ustalenia tożsamości towaru.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli przyjęty w Urzędzie Celnym w Przemyśle i akceptowany przez Izbę Celną w Przemyśle tryb weryfikowania zgłoszeń celnych do kodu CN 3820 00 00 był nieprawidłowy.

W kontroli ustalono brak wewnętrznych uregulowań procedury postępowania funkcjonariuszy celnych przy pobieraniu prób towaru z cystern do badania zawartości surowcowo - chemicznej towaru, ustanawiania z pobieranych prób materiału do analiz laboratoryjnych oraz postępowania przy przechowywaniu i likwidowaniu prób, odpowiadających Polskiej Normie Nr PN-A-79527 wydanej przez Polski Komitet Normalizacyjny.

Funkcjonariusze celni nie brali udziału w sposób bezpośredni przy pobieraniu prób z otworu wlewowego, ani nie dokonywali tych czynności samodzielnie, a także nie byli przeszkoleni w zakresie znajomości pobierania z cystern kolejowych prób importowanych środków zapobiegających zamarzaniu i płynów przeciwołodzeniowych.

Próby do badań laboratoryjnych pobierane były z otworów wlewowych cystern, znajdujących się na wysokości ok. 3 m od ziemi, przez pracowników firm wyspecjalizowanych w zakresie pobieraniu prób, którym czynności te zlecały agencje celne działające z upoważnienia importerów towaru.

Składowany czasowo towar skąd pobierane były próby nie był objęty stałym monitoringiem poprzez dozór osobowy lub urządzenia techniczne rejestrujące obraz, bądź uruchamiające sygnalizację w wyniku niepowołanego działania. Wnioski o zakup takiego sprzętu składane były do Dyrektora Izby Celnej w Przemyśle dwukrotnie - pismem ze stycznia 2006 r. i pismem ze stycznia 2007 r. Stan ten nie wykluczał możliwości dokonywania w sposób nieformalny zmian struktury chemicznej towaru przed pobraniem prób do badań laboratoryjnych.

Opinie z badań laboratoryjnych, stanowiące wyłączną podstawę klasyfikacji towaru do kodu CN 3820 00 00 nie były poddawane żadnej kontroli sprawdzającej.

W kontroli ustalono, że z inicjatywy agencji celnych zawrócono na Ukrainę towar o łącznej wadze 842,6 ton wskutek wyników badań laboratoryjnych, które w opinii UC w Przemyśle *nie dawały podstawy do zaklasyfikowania towaru do CN 3820 00 00*. Bezpośrednim powodem zawrócenia tego towaru był brak wystarczającej ilości skażalnika (Bitrexu), tj. poniżej 0,3 g na 100 l alkoholu etylowego 100 %, wymaganego przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) z dnia 11 sierpnia 2003 r. w sprawie *środków dopuszczonych do skażenia alkoholu etylowego* (Dz. U. z 2003 r. Nr 163, poz. 1582), a następnie rozporządzenia MRiRW z dnia 2 stycznia 2006 r. w sprawie *środków dopuszczonych do skażenia alkoholu etylowego* (Dz. U. Nr 8, poz. 49).

Łącznie stwierdzono 11 takich przypadków, w tym 3 w 2006 r., 2 w 2007 r. i 6 w I półroczu 2008 r.

Towar ten powrócił na przejście graniczne Medyce – Żurawicy, a Urząd Celny w Przemysłu dokonał ponownej weryfikacji tych zgłoszeń.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Urzędu Celnego w Przemysłu w zakresie naliczania opłat celnych i innych należności budżetowych w związku z importem alkoholu etylowego (spirytusu) skażonego w latach 2005 – 2007.

W kontroli ustalono, że przed wejściem Polski do Unii Europejskiej na importowany do Polski towar o kodzie taryfowym CN 3820 00 00, zawierający w swym składzie alkohol etylowy (stanowiący zazwyczaj 90-96 %) stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2003 r. w *sprawie podatku akcyzowego* (Dz. U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2196) określona była stawka w wysokości 4.400 zł (od 1 hl spirytusu 100 % vol zawartego w tych wyrobach).

Stawka ta wyszczególniona była w pozycji Nr 22 w załączniku Nr 3 *Tabela stawek podatku akcyzowego dla niektórych importowanych towarów* stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia.

Z dniem wejścia Polski do Unii Europejskiej sytuacja w zakresie importu środków zapobiegających zamarzaniu i płynów przeciwoblodzeniowych o kodzie taryfowym CN 3820 00 00, zawierających w swym składzie alkohol etylowy uległa zmianie.

Od dnia 1 maja 2004 r. ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. *o podatku akcyzowym* (Dz. U. z 2004 r. Nr 29, poz. 257 ze zm.) w nowy sposób zdefiniowała pojęcie alkoholu etylowego, które było implementacją unijnej definicji alkoholu etylowego zawartej w art. 20 Dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich 92/83/EWG z dnia 19 października 1992 r. w *sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych* dotyczącej rynku wewnętrznego Wspólnoty Europejskiej, który stanowi, że: przez pojęcie alkohol etylowy rozumie się wszelkie produkty o rzeczywistej zawartości alkoholu przekraczające 1,2 % objętości, oznaczone kodami taryfowymi CN 2207 i 2208 nawet jeżeli są to produkty należące do innego rozdziału Nomenklatury Scalonej; produkty oznaczone kodami taryfowymi CN 2204, 2205, 2206 o rzeczywistej zawartości alkoholu przekraczającej 22 % objętości; napoje zawierające rozcieńczony lub nierozcieńczony spirytus.

W art. 72 ust. 1 ustawy *o podatku akcyzowym* zapisano, że alkoholem etylowym w rozumieniu ustawy są wszelkie wyroby o rzeczywistej zawartości alkoholu przekraczającej 1,2 % objętości oznaczone odpowiednio symbolami PKWiU 15.91.10, 15.92.11 i 15.92.12 oraz kodami CN 2208 i 2207, nawet jeżeli są to wyroby stanowiące część wyrobu należącego do innego grupowania PKWiU i kodu CN oraz napoje zawierające rozcieńczony lub nierozcieńczony spirytus oznaczone odpowiednio symbolami PKWiU 15.91.10 i 15.92.11 oraz kodami CN 2208 i 2207 10 00, a także wyroby o rzeczywistej zawartości alkoholu przekraczającej 22 % objętości, oznaczone odpowiednio symbolami PKWiU 15.93.11, 15.93.12, 15.94.10 i 15.95.10 oraz kodami CN 2204 10, 2204 21 10, 2204 29 10, 2204, 2206 00 i 2205.

Zgodnie z art. 72 ust. 4 ustawy *o podatku akcyzowym* podstawowa stawka akcyzy na alkohol etylowy wynosi 6.300 zł od 1 hektolitra czystego alkoholu zawartego w gotowym wyrobie.

W wyniku delegacji ustawowej (art. 72 ust. 5 ustawy *o podatku akcyzowym*) Minister Finansów w rozporządzeniu z dnia 22 kwietnia 2004 r. w *sprawie obniżenia stawek podatku akcyzowego* (Dz. U. z 2004 r. Nr 87, poz. 825 ze zm.) obniżył stawkę podatku akcyzowego dla alkoholu etylowego i pozostałych wyrobów alkoholowych, o dowolnej mocy, skażone (od 1 hl alkoholu etylowego 100 % vol) do wysokości 4.400 zł – poz. Nr 12 kod CN 2207 20 00 załącznik Nr 2 Tabela stawek dla wyrobów akcyzowych dostarczanych wewnątrzwspólnotowo, nabywanych wewnątrzwspólnotowo i importowanych (stawka od dnia 1.05.2004 r. do końca 2004 r.).

Od dnia 1 stycznia 2005 r. stawka podatku akcyzowego dla alkoholu etylowego i pozostałych wyrobów alkoholowych, o dowolnej mocy, skażone (od 1 hl alkoholu etylowego 100 % vol) wynosiła 4.550 zł i obowiązywała w tej wysokości do końca 2008 r.

W kontroli ustalono, że Urząd Celny w Przemysłu w okresie od dnia 1 maja 2004r. do dnia 23 listopada 2007 r. dla importowanych z Ukrainy środków zapobiegających zamarzaniu i płynów przeciwołdzeniowych stosował zerową stawkę podatku akcyzowego na podstawie przepisów zawartych w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2004r. w *sprawie obniżenia stawek podatku akcyzowego* (Dz. U. Nr 87, poz. 825) i nie opodatkowywał alkoholu etylowego zawartego w tych wyrobach.

W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22.04.2004 r. w *sprawie obniżenia stawek podatku akcyzowego* (Dz. U. z 2004 r. Nr 87, poz. 825 ze zm.) w załączniku Nr 2 *Tabela stawek akcyzy dla wyrobów akcyzowych dostarczanych wewnątrzwspólnotowo, nabywanych wewnątrzwspólnotowo i importowanych* nie wymieniono wprost wyrobów o kodzie taryfowym CN 3820 00 00 i klasyfikowano je do pozycji 24 - wyroby niewymienione w poz. 1 – 23 z wyłączeniem ciężkich olejów opałowych przeznaczonych na cele opałowe, dla których stosuje się stawkę akcyzy określoną w art. 65 ust. 1 ustawy - stawka 0, lecz alkohol etylowy zawarty w tych wyrobach, w chwili importu nadal podlegał opodatkowaniu według obowiązującej dla niego stawki (4.550 zł/hl alkoholu etylowego 100 % vol).

W kontroli ustalono, że alkohol ten w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 23 listopada 2007 r. zawarty w importowanych środkach zapobiegających zamarzaniu nie podlegał zwolnieniu z podatku akcyzowego na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 lub pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 2004 r. w *sprawie zwolnień od podatku akcyzowego* (t. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 72, poz. 500).

Przepis § 18 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia obejmuje konkretną czynność dotyczącą alkoholu etylowego, tj. wprowadzania tego alkoholu do obrotu handlowego i nie obejmuje swoim zakresem czynności importu alkoholu etylowego.

Przepis § 18 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia dotyczy alkoholu etylowego wykorzystywanego do wytwarzania produktów nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (np. środków zapobiegających zamarzaniu), a nie alkoholu znajdującego się w importowanych już wytworzonych produktach nieprzeznaczonych przez ludzi

Oznacza to, że § 18 ust. 1 pkt 2 obejmował swoim zakresem alkohol, który dopiero zostanie wykorzystany do produkcji tych produktów, a zwolnienie z akcyzy następowało po spełnieniu warunków, o których mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, w tym między innymi warunku, iż nabycie alkoholu etylowego nastąpi z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy *o podatku akcyzowym*.

W konsekwencji, zwolnienie zawarte w § 18 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia nie obejmuje i nie obejmowało w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 23 listopada 2007 r. alkoholu etylowego zawartego w już wytworzonych produktach nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Skutkiem powyższego w przypadku importu środków zapobiegających zamarzaniu i płynów przeciwołodzeniowych zawierających w swym składzie alkohol etylowy, alkohol ten w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 23 listopada 2007 r. podlegał opodatkowaniu podatkiem akcyzowym według obowiązującej stawki, tj. najpierw 4.400 zł a następnie 4.550 zł od 1 hl alkoholu etylowego 100 % vol.

W kontroli ustalono, że w Urzędzie Celnym w Przemyślu w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 23 listopada 2007 r. nie naliczono i nie pobrano należnych budżetowi państwa podatków, co mogło spowodować uszczuplenie dochodów budżetu państwa w łącznej kwocie 2.720.313.760 zł, w tym cło w kwocie 19.549.604,90, podatek akcyzowy w kwocie 2.210.233.100 zł oraz podatek od towarów i usług w kwocie 490.531.055 zł, czym narażono Skarb Państwa na powstanie szkody w wielkich rozmiarach.

W kontroli ustalono, że Kierownik Oddziału Celnego Medyka – Żurawica wielokrotnie informował kierownictwo Urzędu Celnego w Przemyślu o nieprawidłowościach w zakresie dopuszczania do obrotu na terenie Wspólnoty Europejskiej sprowadzanego z Ukrainy alkoholu etylowego skażonego, przeklasyfikowanego następnie przez organ celny do kodu CN 3820 00 00 oraz o nieprawidłowościach w zakresie opodatkowania tego towaru podatkiem akcyzowym.

Kierownictwo Urzędu Celnego w Przemyślu w udzielanych odpowiedziach podtrzymywało zasadność stosowanych wytycznych i poleceń, skutkiem czego nie naliczono i nie pobrano należnych budżetowi państwa dochodów z tytułu podatku akcyzowego i innych należności.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania kierownictwa Urzędu Celnego w Przemyślu polegające na kierowaniu do funkcjonariuszy celnych licznych pism, zaleceń i opinii, w których nieprawidłowo były interpretowane obowiązujące przepisy w zakresie dopuszczania do obrotu tych towarów oraz naliczania podatku akcyzowego od alkoholu etylowego zawartego w płynach do spryskiwaczy szyb samochodowych i środkach przeciwołodzeniowych spowodowały nie naliczenie i nie pobranie należnych budżetowi państwa podatków.

Odpowiedzialność za powyższe działania ponoszą :

- **Andrzej Karpiński – były Naczelnik Urzędu Celnego w Przemyślu,**
- **Jacek Wojdylak – były Zastępca Naczelnika Urzędu Celnego w Przemyślu.**

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działanie ww. osób wskazuje na wypełnienie znamion czynu określonego w art. 296 § 1 i 3 kodeksu karnego, tj. przestępstwa na szkodę interesu publicznego i wyrządzenie szkody majątkowej w wielkich rozmiarach.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Weryfikację wszystkich zgłoszeń celnych towarów o kodzie CN 3820 00 00 dopuszczonych do obrotu w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 23 listopada 2007 r. oraz rozważenie i podjęcie stosownych działań w celu usunięcia stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Naczelnikowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W przypadku nieskorzystania z tego prawa, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pana Naczelnika, w terminie miesięcznym, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.